

A  ı k k a r a

Hayâli, kayalı, hakka dayalı dergi

yirminci sayı

21 Temmuz 2020

BU SAYIDA

- Âşık Veysel
- Tacettin Şimşek
- Tayyib Atmaca
- Arif Bilgin
- Ertuğrul Çoban
- Metin Mert
- Haşim Kalender
- Ramazan Yanar
- Bayram Tataroğlu
- Laedri
- Fatih Kandemir
- Halit Yıldırım
- Adem Efe
- Mustafa Berçin
- Hoca Mehmed Trabzoni
- Hacı Musa Tuncer
- Mücahit Şahin
- Mehmet Pektaş
- Nurgül Kaynar Yüce

Beni Hor Görme Gardaşım

● Âşık Veysel

Beni hor görme gardaşım,
Sen altınsın ben tunç muyum?
Aynı vardan var olmuşuz,
Sen gümüşsün ben sac mıyım?

Ne var ise sende bende,
Aynı varlık her bedende,
Yarın mezara girende,
Sen toksun da be aç mıyım?

Kimi molla kimi derviş,
Allah bize neler vermiş,
Kimi arı çiçek dermiş,
Sen balsın da ben çeç miyim?

Topraktandır cümle beden,
Nefsini öldür ölmeden,
Böyle emretmiş Yaradan,
Sen kalemsin ben uç muyum?

Tabiata Veysel âşık,
Topraktan olduk kardaşık,
Aynı yolcuyuz yoldaşık,
Sen yolcusun ben baş mıyım?

A ş ı k k a r a

Hayâli kayalı hakka dayalı dergi

Yapımcı: *Tayyib Atmaca* Yönetmen: *Mehmet Pektaş*

Set Amiri: *Halit Yıldırım* Afiş: *Yasin Mortaş*

Muhabbet Adresi: *Onikişubat Belediyesi Sosyal Yardım Müdürlüğü Kahramanmaraş*

Sesleşme: *0535 391 92 50* Dükkân: *www.acikkara.com* e-mektup: *acikkaradergi@gmail.com*

29. Sayı Temmuz 2020 ISSN-0106417 (edergi)

İstersen-İstemem (Ters -Düz Deyişme)

● Tacettin Şimşek

● Tayyib Atmaca

Atmaca da kuştur kanarya da kuş
Öt kanarya gibi ötmek istersen
Kaknus küllerinden diriliyormuş
Meydan senin yanıp tütmek istersen

Sözün eğrisini gönlüyle gören
Böceğe çiçeğe şefkat gösteren
Benini ateşin üstüne seren
Kelebek olursan tutmak istemem

Bülbülü andırır atmaca sesi
Gönlünün önünde ötmek istemem
Kaval çalıp tüketirsin nefesi
Boşuna alışıp tütmek istemem

Konuşan kalp olur susan dil olur
Bülbülün rüyası elbet gül olur
Gönlüm senin için ana yol olur
Ahmed-i Muhtar'a gitmek istersen

Ses tatlı armağan söz kutlu geçit
Yolumuzu çizer korkuyla ümit
Şairleri bırak âşıklara git
Önüne gelene çatmak istersen

Dilimizi dilim dilim dildiler
Diken ile bülbül gözü deldiler
Meşhur edek diye kaç kez geldiler
Hiç Reha Muhtar'a gitmek istemem

Ta kalubelâdan beri âşığım
Pilavda kırılır sanma kaşığım
Dağların ardına düşer ışığım
Sözün silahını çatmak istemem

Biz de pay alalım nurlu şöleden
Haberler soralım gidip gelenden
Mina'ya varalım taşların benden
Şeytan-ı laine atmak istersen

Gel kardeş olmaya gayret et biraz
Kendini sevgiye nispet et biraz
Olmazsa oturup gıybet et biraz
Boyunca günaha batmak istersen

Arafat da burda Mina da burda
Koyunları verdik yay diye kurda
Keskendim mi indiririm avurda
Sanal şeytanlara atmak istemem

Sanma ki bu rençper pıtırak eker
Sözü bir gül gibi dikenden çeker
Gıybet bizi aşar derine çeker
Aşığıma kadar batmak istemem

Şimşek'e kulak ver özel olarak
Dostu seç kendine model olarak
Cenneti alırsın bedel olarak
Nefsini Allah'a satmak istersen

"Hamdım, piştim" diyen söz eri kimdi
Söylediği benim söylediğimdi
Bir avuç köz attım cebine şimdi
Yanarsın elinle tutmak istersen

Pazarda alvere geldim giderim
Kurt yemezse beş koyunu güderim
Sanırsın Atmaca sözler ederim
O'nun malın ona satmak istemem

Ulan Bir Daha Çalarsam

● Arif Bilgin

Rahmetli Köşker Topal Ali Emmi'nin anlattığı gibi anlatarak başlayayım:

“Albistan’da esgiden bir düğün sırasında, gelinin başında bağı (duvağı) çekilince yenilemek icap etmiş. Bunun üzerine avratlardan birisi içeride bulunan erkeklere bağırması:

“İçeride naadar erkek varsa ıcık dışarı çıksın baam!”

Eyle çok erkek olmazdı zaten, yeni yetme döl-ler, düün sahibinin adamları, bir de gelinlik gızlara bahıp beanecek olan deleanlılar... Avradın sesini duyunca içeride erkek neamine kim varsa onlarla birlikte bir köşede oturan çalgıcılar da kalkıp kapıya yönelince onları gören avratlardan biri eliyle durmalarını işaret edip şöyle demiş:

“Siz oturun kele, size demedi ki erkeklere dedi, siz çalgıcısız tama!”

Abavvv bunun üzerine uzun yıllarca düün-lerde çalgıcılık yapana Kök Ömer (Karabayır), hersinen ayaa galhıp elindeki cümbüşü yerden yere vura vura kırmış, giderken de içine küfür müfür gatarak şunları demiş:

“Ulan biz çalgıcıysak erkek dealmiyik? Bundan sona bizi erkekten saydırmayan bu çalgıyı çalanın gendi payıma anasını avradını...”

Ali Emmi bunları anlattıktan sonra dükkân-daki yaşlılardan bilenler tasdik ettiler:

“O oldu yoorum, Kök Omar, bir daha sazını eline almadı.”

Elbistan’ın eski düğünlerinden söz açılmıştı da ondan aklıma geldi rahmetliler Köşker Topal Ali ile dükkânının sohbet müdavimlerinden Gooşen İmam (Hasan Gökşen)’in anlattıkları. Özetleyeyim:

Mesela 1900’lü yılların ilk çeyreğine kadar -ki daha sonra da sürdürmüşler- Elbistan’da düğünleri, def çalıp şarkı söyledikleri için “tefçi kadınlar” olarak bilinen hanımlar çalarmış. Köşker Ali Emmi:

“Aşık Aba ile Ferize Bacı vardı daha çok bunlar tef çalar, türkü çığırarak düğünleri şenlendirirdi.” demişti.

Ben de çocukluğumda bazı düğünlerde ka-

dınların def yerine -def bulamadıklarından olsa gerek- bir küçük leğenin arkasına vurarak söyledikleri “oynak şarkı-türkülere” uygun tempo tuttuklarını görmüştüm.

1900’lü yılların başında Akçadağ’dan muhacir olarak Elbistan’a gelenlerin içinde çeşitli sazları çalabilenler varmış, onlar zaman içinde hem düğün çalgıcısı olarak çalışırlar hem de cumhuriyetten sonra resmi bir gelenek olarak ülkemizin birçok şehrinde olduğu gibi Elbistan’da da belediye bünyesinde oluşturulan alay çalgı takımında görev yaparlar. Alay çalgıcıları, bayramlarda, törenlerde ve hatta bazı cenaze törenlerinde uygun müziği icra ederler; belediye önündeki meydanda, Köprübaşı’nda bir köşede, belli yerlerde durarak veya önemli caddelerde ileri geri gidip gelerek konser verirlermiş. Çocukluğumuzda bu konserlerin son demlerine bizler de yetiştik.

• Dündükçü Ali Ağa (Elbistan’da çalgıcıların en eskisi imiş) Kök Ömer Karabayır varmış ut, cümbüş çalarmış; bir de hatırladıkları Gırnatacı İsmail Seyirci...

• Elbistan’da Davulculuk, 50-60 sene kadar önce Abdallara geçer. Ondan önce ramazan davulunu da Elbistanlılar veya Elbistan’a yerleşerek Elbistanlılaşmış çalgıcılar çalarmış.

• Yeni yeni oluşan çalgıcılara pek yüz vermeyen zengin ağalar ise Maraş’tan alay çalgı ekibi kiralarmış.

• Bunun üzerine memleketinden kaçarak gelen meşhur çalgıcı muhacir Kör Zarif Ağa (ki bende çalarken ses kaydı da var) ve birkaç Maraşlı gelerek Elbistan’a yerleşir. Onlardan Mehmet ve oğlu Arif Karanlıkagezer’i Kör Zarif Ağa yetiştirir.

Hadi bir düğün fıkrası ile bitirelim bugünkü sohbetimizi:

Ağabeyi, düğüne gitmek için yalvaran bacısına zor-zekat müsaade vermiş. Giderken de sıkı sıkı tembih etmiş:

“Bak, bir yol bile erkeklerin önünde oynamayıcın haa! Enera bir yol oynadını görüyüm, valaha bacaklarını gırarım!”

Kızcağız, yalnız gitmeleri ne mümkün, ana-sıyla birlikte gitmiş düğüne. O zamanlar gelinlik kızları, yeni yetme kızları, gelinleri hatta daha kocamamış kadınları düğün sahibi kadınlar ellerinden tutup zorla ortaya çekerek oynatırlardı. Oynayanlar oturmadan önce de günün rayicine uygun olarak çalgıcılara para verirdi. Zorla çekilse bile genellikle parasını kendisi verirdi ama ısmarlayanlar da olurdu. Genç kız da âdet olduğu üzere oynasın diye ortaya çekildiğinde nazlanmayıp birkaç kere oynamış. Meğer ağabeyi, gizlice gelip kolaçan ederken oynadığını görmüş. Akşam eve geldiğinde de bacısına çok kızmış havasında hesap sormuş:

“Gız erkeklerin önünde oynamayıcın demedim mi saa?”

Korkudan fal taşı gibi gözleri açılan kızcağız, kendini savunmuş:

“Abi vallaha da billaha da na zaman oyuna çekseler her yere bakdım, etrafta erkek göremeyince oynadım; iki gözüm önüme aksın yalan diyorsam!”

Ağabey, biraz da ‘aşlanık’ etmek için devam etmiş:

“Eyi de gız, oynayanların hemen yanı başında çalgıcılar yok muydu?”

“Vardı!”

“Ee onlar kim?”

“Abi onlar çalgıcı tama!”

(Yazarın notu: Elbistan’ın düğün adetlerini, ilk çalgıcıları ve Alay çalgıcılarını listeler halinde Terk Eden Elbistan 4. ve 5. ciltlerinde anlattım).

Düşman Başına

● Ertuğrul Çoban

Bir kitap yazdım dostlar, adı Düşman Başına, Cildi deve hörgücü, sayfası kuş derisi. İkinci milenyumda bastı üç bin yaşına, İfrit, isim babası; şeytan, ilham perisi.

Öyle ki açılsaydı Zerdüş’tün makamında Ehrimen’i güldürür, ağlatırdı Hürmüz’ü. Merih’in Müşteri’den kızıl intikamında Yakardı alev alev, aratmazdı pürmüzü.

Sürrealist iz taşır mıklebindeki yaldız, Müzeyyen nağmelerle tutunur sertabına. Postmodern yazınsallar olur kendine baldız, Öyle deli doludur, öyle sığmaz kabına.

Kapağını kaldıran badal sanır sekiyi, Okuyanın başına kabak patlar kallavi. İçine girenlere saydırır pöstekiği, Her satırı zebani, her dizesi güllabi.

Divite baş eğdirip hokkanın gazabıyla Dilinde nifak saklar, dem vurur muhabbetten. Nam salmıştır âlemde vicdansız azabıyla Yüreklere dağlar da habersizdir Tebbet’ten.

Bir kitap ki sormayın müellifi bendeniz, Baskıya maruz kalsa tavan yapar piarı. Mutasyona uğradı taşımıyor benden iz, Binaenaleyh yarın bestsellerdir şiarı.

Kambiz’e rehber oldu geçerken Tih Çölü’nü, Yavuz’un hiddetinden saklandı ehramlara. Tılsımlı lanetiyle batırdı Lut Gölü’nü, Gaibden haber verir bendir döven kamlara.

Lisanı dans ettirir o kıvrak ahengiyle Ne ayak ararsan var, “derde devadan gayrı” Hiçbir mücellithane şereflemez dengiyle Biçemi ayrı güzel, biçimi daha ayrı...

Öyle bir sitare ki usturlaba sığmayan Parlak ihtişamıyla göz doldurur fezada. Müstesna üslubuyla gürele de yağmayan, Mezatçıyı mort eder götürseler mezada.

Bir gün Gurudwara’da mihman eylese Nanak, Sih’inden ayrı düşer guruların en yaşı. Sevdiği kiraz dudak, zeytin göz, elma yanak... Sırma saç, inci dişle beğenir kalem kaşı.

Göz atan gözlere mil, ruhlara perde çeker, Başlayanı çok oldu, bitireni duymadım. Bağrına gönüllerin gül diye diken eker, Bağından gül kokusu getireni duymadım.

Mobil Aşk

●Metin Mert

Yat vakti pansiyonda telefon toplanıyor
Can Ahmet'in yüreği alev alev yanıyor
Sevdiğinden ayrılma zamanı geldi yine
Polifonik sesleri kalbini deldi yine
Gecenin nöbetçisi hoca değil gardiyan
Saklasa çok korkuyor, saklamasa yan da yan
Aklına koydu Ahmet, ayrılık olmayacak
O ışksız geceler koynuna dolmayacak
Toplayıcılar geldi, işte kapıyı vurdu
Can Ahmet durur mu hiç, hemen uykuya durdu
Baktılar ortalıkta telefonda eser yok
Ahmet'se uykularda, horlaması epey çok
Çaresiz kaldırdılar: Ahmet, telefon nerde?
"Evde unuttum." dedi, ondan gözünde perde.
Nöbetçi öğretmen de duruma inanmadı
Ahmet yeminler etti, varlığını anmadı.
El ayak çekilince öpüp kokladı onu
Şiltenin derinine sokup sakladı onu
İş inada binince baskına çıktı hoca
Gecenin bir yarısı uykuda karı koca
Can cananı bulmuş da mesut bahtiyar olmuş
Gökte yıldızlar ve ay ikisine yar olmuş
Pencere yarı açık, yarı aydınlık oda
Kulaklıklar kulakta uyumak artık moda
Şimdi oltaya düştü kızıl ötesi bacı
Deyip zevkle çektiği kablonun boştu ucu
Çevirdi numarayı bir ses geldi derinden
Sevdiği titriyordu korkudan kederinden
Ahmet uyku sarhoşu yalvardı, "Hocam!" dedi
"Ben onsuz yapamam ki o benim goncam." dedi.
Gözleri iki fişek dalıp kaldı öylece
Duvarlarda başladı bitmez uzun bir gece
Ertesi gün kuruldan görüşleri soruldu
Cürmü meşhut bulunup suçu sabit görüldü.
Ya okul ya telefon? O, telefonu seçti
Lise birin sonunda açık liseye geçti
Şimdi ne zaman sorsam dudaklarda tebessüm
Benim de gözlerimde Ahmet buğulu isim

Zırto

●Haşim Kalender

Konuşsa hep bilir, bilmediğini,
Ülkeye proje, çiziyor zırto.
Bilir, ipe sapa, gelmediğini.
Oturup, aşikâr, yazıyor zırto.
Bir tek kendi işi, yarıda kalan,
Üsküdar'ı geçmiş, atını alan.
Kılda dolaştırmaz, diline yalan.
Girse orduları, bozuyor zırto.
Ellerin dökülür, baksan haline.
Paşaları minder, eder yoluna.
Bir günlük küfürü, yeter yılına.
Pisini, içine, özüyor zırto.
Nefsine geldi mi? dağları deler.
Fetva keser iken, müftüyü eler.
İslam'ın şartını, sorsan kekeler.
Her gün biraz, daha azıyor zırto.
Saçıp savurmaktan, üstüne yoktur.
Yolcuya kılavuz, hastaya doktor,
Başbakanlık ister, dertleri çoktur.
Cumhuru gözünde, süzüyor zırto.
Ha bir tek huyu var, yedirir yemez.
Eksiği doğruya, doğru de demez.
Muhalefet kürkü, yoksa edemez.
Tersliktendir, boyu, uzuyor zırto.
Ne saçına bakar, ne de yaşına.
Yazsan da, desen de, hepsi boşuna.
Bağıra, çağıra, tek bir başına.
Kaldı mı herkese, kızıyor zırto.
De bırak Kalender, her dert bir yanda.
Akıl sermayedir, gerek insanda.
Ata, ata yoruluyor bir anda.
Gündüzün gözüne, sızıyor zırto.

Şaşırdı

● Ramazan Yanar

Garibanın ekmeğinde haram var
Bak, çoğu şaşırdı, azı şaşırdı.
Kör tilkiler köyde köpek kovalar
Çakallar şaşırdı, tazı şaşırdı.

Yetmiyor örtmeye keli kavuklar
Avanta derdine düşmüş lavuklar
Daldan dala konar şimdî tavuklar
Leyleği, ördeği, kazı şaşırdı.

Yetmişlik hacının kiblesi çarpık
Kahvenin köpüğü, telvesi çarpık
Güzelin edası, cilvesi çarpık
Maşuklar işveyi, nazı şaşırdı.

Helâlin üstüne örtü gerdiler
Öveceğiz derken tutup yerdiler
Sakız çiğner gibi fetva verdiler
Âlimin, ârifin sözü şaşırdı.

Körü, kötürümü koştular işe
Milleti ettiler arada maşa
Nâ-ehil elinde yandık ataşa
Odunu, külhanı, közü şaşırdı.

Doğru söze asla uyamadılar
Yediler içtiler doyamadılar
Feryadı, figanı duymadılar
Tartının kefesi, gözü şaşırdı.

Bülbüller kafeste kargalar öter
Zalimler mazlumu ateşe iter
Yamak pişmiş aşa soğuk su katar
Yemeklerin tadı, tuzu şaşırdı.

Eşekler atlara akıl veriyor
Kör avcı günde bin tavşan vuruyor
Sürünün önünde tilki yürüyor
Anasını emen kuzu şaşırdı.

İrapta bir oldu zinayla nikâh
Kemliğe pasaport, meşruya ikrâh
Dilimizden düştü hüzzam ve segâh
Türkünün çalgısı, sazı şaşırdı.

Dönme dolap döndü, Âşık Kusûrî'm
Aşk âteşin söndü, Âşık Kusûrî'm
Bu ş'ir fazla sündü, Âşık Kusûrî'm
Âşıklar lezzeti, hazzı şaşırdı.

Ramazan Yanar

24 Kasım 1998 tarihinde Konya'nın Akören ilçesine bağlı Alan köyünde doğdu. İlkokul öğrenimini burada bitirdikten sonra ortaokulu Akören Mustafa Çetin Ortaokulu'nda okudu. Aynı zamanda Akören Tahsil Çağındaki Talebeler Medresesi'nde Arapça, Kuran-ı Kerim, fıkıh, hadis, tecvit, ilmihal temel bilgilerini yatılı öğrenim ile tahsil etti.

Liseyi Karatay Ali Ulvî Kurucu Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. Liseyi birincilik ile bitirdiği için Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne okul birinciliği kontenjanı ile yerleşti. 2020 yılında bu okuldan mezun oldu.

Şiirlerinde Âşık Kusûrî, Kul Kusûrî, Dertli Kusûrî, Kusûrî mahlaslarını kullandı. *Sevda'ya Ağut* isimli bir şiir kitabı ve Nabi'nin Hayrabad isimli manzum eserini öyküleştirdiği *Nabi, Hayrabad, İyilikler Ülkesi* isimli eseri yayımlandı.

Ramazan Yanar, 29 Haziran 2020 tarihinde elim bir traktör kazası nedeniyle genç yaşta aramızdan ayrıldı. Kendisine rahmet, ailesi ve sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Sen Benim Sırtımı Kaşı Ben Senin Sırtını Kaşıyayım

● Bayram Tataroğlu

Şehir insanına neden güvenilmez? Çünkü şehir insanı kendi sırtını kaşıyamaz da ondan!

İnsanların bazı durumlarda yaşadıkları sıkıntılardan kurtulmak için hayvanlar âleminde örnekler bulmaları Hz. Adem'in çocuklarından beri bir çözüm yolu olmuştur. Malum olduğu üzere Hz. Adem'in oğullarından Kabil, kardeşi Habil'i öldürmüş ve cesedini ne yapacağını bilemediğinden kargayı örnek alarak defnetmeyi becerebilmiştir. Maide suresinin 31. ayetinde hadise "Sonra Allah bir karga gönderdi. O, yeri eşiyordu ki ona kardeşinin ölü cesedini nasıl örteceğini gösterebilir. 'Yazıklar olsun bana, dedi, ben şu karga gibi bile olup da kardeşimin cesedini örtmekden âciz mi oldum?' Artık o, (ettiğine) peşimanlığa düşenlerden olmuşdu" şeklinde anlatılmaktadır.

Sırtın kaşınması, basit ama insanın zaman zaman en aciz kaldığı sıkıntılarının biridir. Büyük şehirlerde işporta tezgâhlarında görüp de bir türlü ne işe yaradığını fahmedemediğim, parmakları yanarak büzüşmüş bir eli andıran sapına doğru üç tekeri bulunan uzunca ahşap âletin sırt kaşıma çubuğu olduğunu öğrendiğimde çok sevinmiştim. Köyden gelen alışkanlıkla ulu orta sırt kaşıyacak ağaç bulmak ayrı, icra ettiğin fiili insanlara izah etmek ayrı bir dertti benim için. Şöyle sırtına uygun bir ağaç veya eski bir bina duvarı bulmuşsun, ağız tadıyla yaslayıp sırtını başlıyorsun kaşınmaya; şehirli milleti bu, tuhaf tuhaf bakmaya, garip garip söylenmeye başlıyor. Hele duvarına sürttüğün binanın tarihe dönük bir yönü varsa Allah muhafaza tarihî esere zarar vermektense nezarethaneyi boylama ihtimalin bile var. Naçar sırtında o tatlı kaşıntıyla uğuna uğuna dönenip durursun ortalıkta! İşte bu çaresizlik anlarından birinde öğrendim o büzüşük parmaklı, uzun kollu, ahşap elin sırt kaşıma gereci olduğunu. Başın gidişmesi neyse, çaktırmadan, saçını düzeltiyormuş gibi yapıp uygun bölgedeki gidişme ihtiyacını hafif hafif sürterek bertaraf etmek mümkündür.

Önceki cümlede geçen "gidişme" çok tatlı bir kelimedir. Şiddeti kaşınmadan daha küçük olan gidişme "hart hart" ile ifade edilemez. Seğirmenin biraz şiddetlisi ve daha tatlı olanıdır. İnsan vücudunda mesela sırttaki durumlar için ka-

şınma, kulak içi, baş gibi bölgelerdeki durumlar için gidişme denebilir.

Kaşınmayı ifade eden "hart hart" ikilemesindeki "hart" yansıma sözünün yüklendiği şiddet gidişme için ağır gelir. Belki bu sebepten hart hart kaşınmak ve tatlı tatlı kaşınmak kullanımları ortaya çıkmıştır. Halbuki gidişmek fiili yaygınlaşabilse "hart hart"ın ihtişamı daha görünür olacak, kaşınmak fiili etrafında oluşan heybetli çağrışım yükü "tatlı tatlı" gibi kullanımlarla kaybolup fiile edilgen hava yaklaşılamayacaktır. Bakın kaşınmak, hart hart kaşınmak; gidişmek, tatlı tatlı gidişmek, belki hışır hışır gibi bir yansıma da düşünülebilir. Şiddetinin nasıl ifade edileceğini kestirmek zor ama gidişmek mutlaka yaşamalı. Böylece kaşınmaktaki vahşi lezzet ve gidişmekteki naif lezzet de birbirine karışmayacaktır. Organlara da yazık. Mesela nerenin kaşınıp nerenin gidiştiği ayrıştırılmalı. Sırttaki ihtişamlı duruma benim gibi gidişmek fiilini kullanmak fahiş bir hatadır. Özellikle uygun bir ağaç, kaya veya duvar çıkıntısı bulunduğu hart hart sürtünerek kaşınmak nasıl gidişmek diye nitelenebilir? Veya kulak içinde, başın değişik bölgelerinde oluşan ufak tefek ama dayanılmaz hareketlenme durumları için kaşınmak fiilini kullanmak ne kadar doğrudur? Mesela "dövüşüyorlar"ı düşünelim; birden fazla kişi birbirini dövüyor demek. Gidişmek de öyle, birden fazla kişi bir o tarafa bir bu tarafa gidiyor, yani gidişiyor. Başım gidişiyor, kaşınıyor diyen kişinin başındaki manzarayı düşünün, sayılamayacak kadar kalabalık bir topluluk, belki yüzlercesi bir noktada durmadan karşılıklı gidiyor. Zamanla gidişmekteki ş'nin işlevi kayboluşu Türkçenin insan zekâsı tarafından nasıl yönlendirildiğine müthiş bir örnektir aslında ama maalesef kaşınmak fiili gidişmenin gelişmesine ve yayılmasına mâni olmaktadır. Ayrıca kaşınmak fiilinin çift yönlü bir gösteren olduğu dikkate alındığında gidişmek fiiline hâlâ ciddi bir ihtiyaç duyulduğu anlaşılır. Çift yönlüden şu kastediliyor, "kaşınmak" fiili tek başına mesela "kaşınıyor" diye söylendiğinde kimin veya nerenin kaşındığı anlaşılmaz. Tam tekmil mananın ortaya çıkabilmesi için "kedi kaşınıyor" veya "sırtım kaşınıyor" şeklinde ifade etmelidir.

Neyse biz sırt ağaç münasebetine dönelim. Sığır tafesinin ayakları ve toynakları kedi, köpek gibi hayvanlarınkı kadar esnek ve sivri yaratılmadığından sağrılarında, boyunlarında, sırtlarında oluşan kaşınmalara karşı çoğu zaman naçar kaldığı bilinmektedir. “Bilinmektedir” dediğime bakmayın, süt, yoğurt, peynir gibi yiyeceklerin ağaçtan toplanan birtakım meyvelerden elde edildiğini düşünebilecek insanların var olabileceği akılda tutulmalıdır.

Nihayetinde kaşınma ihtiyacını giderecek ahşap sırt kaşıyıcıyı icat etmişler. Kalem şeklinde olanını bile gördüm, iç cebine takıyorsun, ilk fırsatta çıkarıp hart hart kaşınıyorsun, ohh! Başını kaşımak için bile uzun ince telli bir avadanlık icat etmişler ki kaşınma ihtiyacının ne boyutlarda olduğunu varın siz düşünün.

Şehirde yaşayan insan için kaşınma ihtiyacı her şeye rağmen devası bulunamamış bir illete dönüşmüştür. İşte bu zaaftan kurtulmanın en kesin ve kestirme yolu imece usulüdür. Köylünün şehirde yaşayan tek geleneği ihtiyacı olana elden gelen yardımın yapılmasıdır. Sırt kaşıma aletin, edevatın yoksa yolun şehir yerinde sırtını birine kaşıtmaktan geçer. Mesela kalabalık bir yerde kaşındın, kaşındın, kaşındın, illet gitmiyor, kıl mı çürüdü, ensenden saç mı düştü bilinmez, kaşınıyor. Hemen kalabalıkta benzer sıkıntısı olan birini ararsın, gözüne kestirdiğin, huyu huyuna, suyu suyuna uygun birine yanaşıp, çaktırmadan anlaşıp samimiyetten elleri sırtta vurur gibi yapıp, aşağı yukarı bastırarak hareket ettirip arada şakalaşır gibi gülüşerek herkes derdine karşılıklı deva olur. Bu yardımlaşma zamanla başka alanlara da taşınmış, fırsatını bulsa birbirinin gırtlığına çökecek tipler bile yeri geldiğinde birbirinin sırtını sıvazlar gibi kaşıyarak yol almayı bilmişlerdir. Siyaset, ticaret, bürokrasi, spor, akademi... Her alanda şehir insanı, birbirine çare olarak illetten kurtulmayı bilir.

Köylü kaşınma ihtiyacını çevresiyle uyum

içinde kalarak karşılayabildiği hâlde şehir insanı çevresini uyumsuz şeylerle doldurduğu için buradan birbirine mahkûm olma neticesi istemese de karşısındakinin işini görmeye kendini zorlamıştır. İsmet abimizin “kaypak ilgiler” ve “zarif ihanetler”le ilişkilendirdiği insan türünün ortaya çıkışının temelinde kaşınma sorunlarına çare bulamama sorunu yatmaktadır. İnanmazsanız sorun!

Şehir hayatındaki güvensiz ilişkilerin nezih kötülükleri hep kaşınamamaktan kaynaklanır. Kaşınabilen insandan korkmayın, kaba da olsa kaşınmak insanı huzura erdirir. Çağdaş belediyeçilik anlayışında kaşınma alanlarının inşasına mutlaka yer açılmalıdır. Kaşınma ihtiyacını gidermiş bir şehir insanı karşısındaki insana karşı farklı yüzler göstermek mecburiyetinde değildir. Sırtını kaşıyabilmiş insan rahatça karşısındakinin yanışına yanış diyebilme salahiyetini elinde tutabilir.

Şehir insanı hayvanlardan uzak kaldıkça sırtı kaşındığında çaresiz kalmaya devam etmektedir. Evlerinde besledikleri hayvanlar için özel tarak ve fırçalar alıp kaşınma ihtiyaçlarını kendilerinin gidermesine bakılırsa ev hayvanlarından öğrenecekleri pek bir şeyleri yok, kendi kaşıntılarından öte, hayvanlarını da kendi işini görür olmaktan uzaklaştırmaktalar! Böylece yardım alacağı tek yer olarak kendi gibi sırtı kaşınan bir hemcinsi kalıyor. Nitekim şehir insanı, karşısındaki insanın sırtı kaşınana veya onun sırtının kaşındığını fark edip yardımlaşmayı akıl edene kadar ıstırap içinde dolaşmaktadır. Bu ıstırap şehir insanının karakterine, şahsiyetine tesir etmekte, ıstıraptan kurtarana karşı minnet altına sokmaktadır. Birbirinin sırtını kaşıyanlar birbirine duydukları bu minnet ve doğabilecek yeni kaşıntılara karşı gerekecek yeni yardımlaşma ihtiyacı şehir insanını hesapçı durumuna sokmuştur. Bu minnetdarlık, bu muhtaç olma duygusu içten içe derin bir iğrentinin oluşmasına, belki ince bir nefretin doğuşuna sebep olmaktadır. Her an

sırtında kaşınma ihtiyacı olabileceğinden her an birine muhtaç kalabilme ihtimali şehir insanını ürkek, korkak, güvensiz ve kaypak hâle koymuştur.

Şehirlerin gün geçtikçe nüfus yoğunluğunun artması, insan türünün tamamıyla tabiattan, topraktan, hayvandan uzaklaşmasını da beraberinde getirmektedir. Böylece sırtını kaşıyamayan insan sayısı kat be kat artmaktadır. Şehirleri hayvanların rahatça kaşınabileceği ve dolayısıyla insana kendi kendine kaşınma konusunda yol gösterici rolünü oynamaya devam etmeleri behemehal sağlanmalıdır. Yoksa sırt kaşıma konusunda birbirine duydukları açık minnetdarlığın düşmanlığa evrilmesi önlenemezse toplumsal nefret tahammül edilemez durumlara gelecektir.

Uzun sözün kısası şehir insanı sırtını kendi kaşıyamadığı için güvensiz, ürkek, kaypak olmuştur. Çünkü örnek alıp kaşınmayı öğreneceği hayvanlar âleminde kopuk yaşamaktadır. Geleceğin belediyeçilik hizmetleri bu içtimai nazariyemi zi dikkate almadan adım atmamalıdır. Hizmetlerini tasarlariken bahsedilen işbu toplumsal yarayı göz önünde bulundurmalıdır. Mevzubahis olan ferdî illetin nasıl içtimai gailelere yol açtığı akıldan çıkarılmamalı ve tedavi edilmesi için şehirleri hayvanlarla barıştırmanın yollarını aramalıdır. Sinek tutan sığırlara çare bulmak da yine çağdaş belediyeçilik anlayışının vazifesi olacaktır.

İhtiyarlık Başa Geldiği Zaman

●Laedri

Yokuşta gücüm yok inişe dizim,
Uzağı yakını pek görmez gözüm,
Sanki bize tarih oluyor sözüm,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Ağrıdan sızdan durmaz yakınır,
Derman arar sağa sola bakınır,
Az yerse, çok yerse hemen dokunur,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Yedek parçam oldu iğne, şurup, hap,
Hiç fayda vermiyor ne yaparsan yap,
İflas etmiş ciğer yorulmuş bir kalp,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Ayakların titrer belin bükülür,
Damarlardan sıcak kanın çekilir,
Saç sakal ağarır, dişler dökülür,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Baston ile ayakların üç olur,
Gittiğin o yerler artık hiç olur,
Konuşsan suç olur, sussan suç olur,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Arkadaşın olur evde çocuklar,
Eşin dostun seni arada yoklar,
Torunlar alır bastonunu saklar,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Ne çabuk geçiyor baharlar yazlar,
Zaman akışına uymuşuz bizler,
İnsan yaşlanınca ölümü gözler,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Biri ölüp ayrılınca eşinden,
Öbürü de gitmek ister peşinden,
Çıkaramaz hayalinden düşündün,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Yaşlılara değil özel bu sözüm,
Gençler de yaşlanır elbette kuzum,
Senin de buruşur elin ve yüzün,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Dedenin lafını yabana atma,
Doğruyu bırakıp eğriye sapma,
Günahlardan sakın, harama bakma,
İhtiyarlık başa geldiği zaman.

Dokuz Ayda Bir Doęar

●Fatih Kandemir

Dokuz ayda doęar bir ahu dilber
Ne kirpiği olur ne keman kaşı
Ağlar ağlar anasından süt emer
On iki ay sonra doldurur yaşı

Üçe kadar hep yanımda kal ister
Beş yaşında şeker ister bal ister
Altısında okuluma gel ister
Dokuzunda bulur yol arkadaşı

On birinde güzellięi bell'olur
On ikide aklı gider del'olur
On üçünde zülfü uzar tel olur
Göreni kör eder bakanı şaşı

On dördünde dertlerini diyemez
Kilo alır dar elbise giyemez
Aç aç gezer hamur işi yiyemez
Her gün başka bağlar kınalı başı

Varınca on beşe açar gülleri
Şekerlenir lebi uzar dilleri
Kıyılmaz tutmaya sıcak elleri
Anası kaynatır yediği aşı

On sekizde kismetleri sorulur
On dokuzda *Kemahlıya* vurulur
Yirmisinde evi barkı kurulur
Akmaz olur artık gözünün yaşı

Dön Şimdi

●Halit Yıldırım

Aslanı bir ite boęduran dünya
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi
Mazluma belayı yağdıran dünya
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi

Şımarsın, sevinsin itin, kopuğun
Âlemlere aksın puştun, sapığın
Çirkefe bulaşmış başın, topuğun
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi

Adalet terazin çoktan bozulmuş
Ayaklar tutulmuş başa yazılmış
Yalakalar caddelere dizilmiş
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi

Taşların bağlanmış, itlerin koyruk
Erkeęin nonoştur, kadının sıyrık
Tarlana ekilmiş pıtırak, ayrık
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi

Adam yok verdięin çulun içinde
Sinekler tepinir balın içinde
Yolsuzlar kılavuz yolun içinde
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi

İftira, karamet geçerli meslek
Deveyi geçirir içinden elek
Sofrada en başa kurulmuş kelek
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi

Atların kazancı eşeğe gider
Bey hakkı iltifat, uşağa gider
Hürmetler döneęe, yavşaęa gider
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi

Mazlumlar koşulmuş çifte, sabana
Dirgenler porsukta, vurur tabana
Devranın yıkıla, kapın kapana
Dön şimdi keyfince dön kirman gibi

Beranarı/iki

● Adem Efe

“Senin bir oğlun daha yok muydu?”

“Va, Adem va ya! Emme o uzaklaada, Akser’de değil; Isparta’da. İzmir’deeken iyiidın, yakındın. Ha deyince gidip gelebiliidik O zamanla biraz ta iyiidik tabii. Sona Isparta’da üniveristede vazifeye başladı. İlk tafa yanına gidiidik otobüs bi yerde durdu. ‘Ben geldik yalım.’ diye hemen davrandım. Buğaları daha gelmedik daha çok var otur.’ dedi. Meğerse burası Dinar’mış. Ben de ‘Furudum ağlamaa. A çocuum çok uzaklara gitmişsin ya seen!’ diye. Buğaları sağlamken baya gittik geldik yanlarına. O da düğünleede, bayramlaada, hayırlaada, tadillerde geliidin. Onun da çocukları böyüdü. Sık gelemiile gayrı. Biri biil toktur çıktı. Çocuk toktu ru çıkacakmış. Öteki de mimar olcakmış. Okulları va, vazifeleri va. Herkes yerinde sağolsun. Yarı anlar yarı anlamaz telefonla gonusuruz. Çay içii olursam ‘Gel çay içelim baraba.’ derin. O da ‘Tamam geleyim.’ der.

“Bildiğim kadarıyla sen çok çay içerdin.”

“İkimiz de çayı çok severiz. Eskiden ta çok içeedim. Gece gündüz demeden çayı demler içmeden hiç bi işe başlamazdım. Son zamanlada o kadar çok içesim gelmii. Sabah kavaltıda üç bardak içer ardından bi ta yarım bardak içtim mi tamam. Fakat ikinci çayı hala meşhur. İkinci çayı illa içilecek. Ben kahveden hazzetmem, aramam. Bizim Cennet va, o benim zıttıma kahveyi çok içer fakat çay içmez. Güççük gelin Hatma da benim gibi çayı çok

sevii. Hele Seyfulla bir demlik çayı tek başına içip bitirii.”

“Benim bildiğim tarlalarda da çok çay içilirdi.”

“Ööledin. Tütün tarlalarında çok çay içeedik. Çay uykuyu açar, bilirsin. Bi gece Çamaltı’nda tütün gıraaken çayı bişirdik. Tarla konşumuz olan bizim Sülemengili de çağırdık. Sülemen çok lafçıydın. Bi habarı âlemdem evvel duya, hemen söyledin, mukallittin hemi de. Çay içimi esnasında şaka, muhabbet derken iki üç bardak içen Sülemen’in uykusu açılmış, gözleri kıpır kıpır, bi can gelmiş kendisine, bikaç gün soona ‘Abla çayın baya feydesi vaamış. Ben bunu bilmiidim. Bunlar çaydan ne anliiler de içip durilee diidim. Feydesi vaamış.’ demişti. Bi de Hacı Musa’nın çay muhabbeti va da ona girmeyelim hindi.”

“Eskilerden biraz daha bahseder misin?”

“Çok çalıştık. Buğamdan ayrılınca Kariban evinde birez oturduk. Evin üünde tulumba yok, su yok. Hadi bakam testileri, ıbrıkları al, aşşaadın su getir. O da dayanii mi ya. Hemen bitüüri. Hamur yuur, ekmek yap. Misevirimiz de eesik olmazdın. Bi gün gine hamur yuğuriidim. İleenden iteeye hamur kaydı. ‘Misevir gelecek heralda.’ dedim. Bunu Muhammer duymuş. Ben aşşadan su doldurmadan geldim. Muhammer, ‘Ana sen hani hamur kaydı misevir gelecek heralda demiştin ya, bak işte Topal Osman geldi.’ dedi. ‘Ben de niile o! Saman hararı gibi...’ diince bunu duyan Topal Osman göbeğini

oyunarak kıkır kıkır gülmee başladı. Ozmanlaa darılmak, gücenmek de yokdun. Garibanlık, fakirlik vaadın. Emme millet birbirine sargındın. Gece gündüz demez misevir gelirdi. Hele tütün piyasasının patlacaa zamanlar misevirden bize yer galmazdın. Dügünlee de ööle olurdu ya. Evvelden dügünlee salı günü davul gelii, çarşamba günü keşkeklik buğday dövülii, köylücek oduna gidilii, perşembe gelin çıkii, aynı zamanda küleş oliidin, cuma günü de gelin yanı oliidin. Güççük konak, böyük gonak döşenirdin. Hindi herkesin altında arabası va. Yi-meeni yiyen binii arabasına hadi evine.”

“Şimdi herkes zenginleşti. Alım gücü arttı. Hemen herkesin evinde bir arabası, o da olmadı şarjlı diye tabir edilen motoru var. Benim küçüklüğümde at arabasından başka araba yoktu mahallede. Sonraları ilk defa Zeki Bey bir Murat 124 aldı, nerdeyse olay olmuştu. Ardından birkaç kişi traktör almıştı. O zamanın behrinde traktör almak da herkesin harcı değildi. Oysa herkes çalışırdı.”

“Dedi ya çok çalıştık. Tütün yaptık, onun yanında buğday, arpa ektik. Yeri geldi bakla, nohut, burçak ektik galdırdık. Evde ille sağimlık olcak. İnekle ve. Davam edem. Buğaları güzel çift sürerdin. Çift sürmede bi nümüredin. Emme öteki işlere gelince o gadaa deeidin. Niise Allah iramet eylesin. İremetlik tertipliidin. Her bişiyi ilazım olur diye atmaz, oraya buraya sokar, timar ederdi. Benim de kör zıddıma. Onun biriktirdiklerini hataşlayıveresim gelirdin. Dedim ya güzel çift sürdüünden bizim tarlanın tütünleri komşulara bakınca ta güzel, boylu poslu olur, onları başfiyat veya farklı sataadık. Ha bi de fidan ocaklarını hazırlakene çok emek çekeedin. Dedim ya tertipliidin. Gırakan çatır çatır gırar emme dizmeye geldi mi tek tek dizee iş üretemezdin.”

“Evet biliyorum Hacı Ana, ben de yardım ederdim size, tütününüz çoğu zaman iyi olduğundan çok kıyardık. Lakin kıran kıranlarla dizeler aynı olunca dizme işi çok gecikirdi. Sağolsun Veli Dede, bazen Parmaksız Dede ve Yahya sıkça yardıma gelirlerdi. Onlar da gelmezse iş daha zor olurdu. Çünkü tütün dizme işi bittikten sonra biraz dinlenmek, diğer işleri görmek, at arabasını gece için hazırlamak gerekiyor. Tütün çok meşakkatli bir işçilik. Yediden yetmişe herkese yapacak bir iş çıkar.”

“Tabii tütünün hastalığı çoktur. Hele maviküf hastalığı tütünün kanseridir. Bi yılım fidanlara maviküf hastalığı geldi ocaklaada hiç fidan yok. Hacı Mehmet abim, Hacı Celil, yörükleeden Hacı Halilibram, tabi o zamanla hiçbiri hacı değille ya, Falaka taraflarına fidan almaa gittilee. Kaç gün oldu, gelen giden yok. Bi habar yok. Orlaada zor zahmet fidan bulmuşlaa, onları yoldurmuşlaa, sona araba tutup Akser'e getirmişlee, irezillik be! Emme ekmek davası. Getirdilee ardından havacık bi yaamıra durdu

mu, tarlii girilmii. Hava yağmırlı oldu mu yahut sene yaamırlı geçti mi tütün yavuz olmi. Niise o yıl da geçti. O yıl kaç balle yaptık bilmiin emme kırk, elli balle yapmışlığımız çok oldu.

Birkaç tafa tekrarladım ya olsun bakam, çok çalışırđık. Kendi işleemiz bitti mi yömiyeye gideedik. Tütüne, zeytin toplamaa, soğan kazmaa, pamuk toplamaa, üzüm kesmee ne bulduysak. Pamuk toplama diince Hasköylü Irza Çavuş vaadın. O dayıbaşılık yapaadın. Bütün mahalle onun dayıbaşılında Beyoba, Sazoba, Kayışlaa mevkiinde pamuk topladın. O iyi motur evin üüne gada geli, kasaya binip tarlaya gidiin. Bi de erkenden kalk Yenicamii'nin üüne koşar adım git, göçmenleeden sıra gelirse dolmuşa bin, tarlada akşama gadaa çalış, eve gel. Bizde tadil yokdun. İleşberlikte yaamır yağarsa tadil olur. O günleede de mutlaka bi iş çıkkaa kök kazmaa, fırın için çırpı, kırgı kesmee, kozalak toplamaa gidedik. Ayrıca gelincik kazmaa, mantar ve kuzugöbeği toplamaa gideedik. Dağdan sırtımızla geçilere çok tikenli pınar, çalı, zeytin dalı getirdik. Geçii her şiyi yimii. İlle pınar olcak. Damlaa dolusu inekleemiz de oldu fakat onları bakmak çok meşakketli olurdu. Tarladan yorgun argın gel hemen dama gir altlaanı temizle, yemle, sula, sütünü sağ bi de böyük hayvan sütü çok olii. Sütü mayala, yoğurdu yayıkta çalkala, ayranını ayır, sadeyağını bi çanaa go, birezini yi, bi kısmını bazar günü satmaa gönder, uraş dur. Bunun yanında şeytanın pisliinden bittii söölenen tütün domalanı da va ya! O gayrı hepsinden berbet. Emme sofranda yoğurt, ayranın oldu mu pek güzel olii. Yoğurdu sulandır al sana serincecik ayran. Parmaksız Dede tuzlu ayranı hiç sevmezdin. Ayranın içine tuz atıldıinde 'N'olcak o turşu!' der içmezdin. Emme onun da kendine göre bi tabeeti vaadın.”

“Öyleydi bilirim, her iki dede birbiriyle bacanaklılar. Buna karşın karakterleri çok farklıydı ikisinin de. Hacı Parmaksız Dede ibadetne çok düşkün, beş vakit namazını cemaatle eda eden, Cuma günleri erkenden camiye gidip vaaz dinleyen ve burada duyduklarını uygulamaya ve anlatmaya çalışan biriydi. Buna karşın sert mizaçlı ve biraz da aşırı tutumluydu. Hacı Veli Dede ise tam tersiydi. Oldukça cömert, paylaşımcı olmasına rağmen ibadette biraz gevşekti sanki. Senin dediğine göre 'Çarşıda, kahvede uzun süre eğlenir, akşamüzeri eve geldiğinde ikindi geçmek üzeredir. Zeynep Nine, onun bu haline çok kızır 'Ülee adam sen de millet gibi namazını vaktinde hatta comaatla gilsan da bööle geciktirmesen olma mı?' dediğinde o da 'Ben giliin ya sen ona bak!' dermiş.”

“Heya o ööledin.”

“Peki günlerin nasıl geçiyor Hacı Ana?”

“Nasıl geçsin? İlkinki gibi çok erken kalkmiin. Namazdan sona bita yatiin. Yetişecek işim mi kaldı

benim, bu vakitten sonra. Günleem de hükmü yok şabık geçii. Kalk çaydan baraba, domandiz, katık, zeytinden ibaret yimee, size göre erken sayılan bi vakıtta yi, ortalı deşir derken öölen oluverii. Zatın öölen oldu mu gün bitti say. Az televizyonu açiin, habarları dinliin. Aaşam da erkenden yatiin bazan yatsı namazımı gece kalkıp giliin Allah kabul etsin.”

“Hacı Ana seninle görüşmeyeli ben de mahalle-ye gelmeyeli epey oldu. Anlat bakalım mahalleden kimler geldi kimler geçti, kimler ayakta durmaya devam ediyor?”

“Malledeki direkler birer birer gitti. Bi ben galdım fööle edirafta bi de bizim Hacı Celil. Onun da pek hayrı galmadı ya. Eski Hacı Celillikten bi eser galmadı, sallanıp durii. Bizden sona ikinci grupta üç tane Hacca va. Hankısı ta büyük bilmiin emme heralda hep bi emseldirler. Bunlar Koreli'nin karısı Hacı Hacca; İsmail Tufan'ın hanımı Hacca, öteki de Hacı Halibram'ın karısı Hacı Hacca. Haccalear çok yaşii demek ki.”

“İlahi Hacı Ana!”

“Geçen gün aklıma geldi gölden ehtibaren bir saymaa başladım Emetlilerden devam ettim, caminin oradan, küngelige kadar kimler vadın tek tek saydım. Goca goca adamlar, o boylu poslu kadınlar dönülmicek yere gitmişler. ‘Hu!’ diye seslensen Aşa Bacı'dan, Elif Ebe'den bir cevap yok. Fadime Bacı, Aşa halam, Fadime halam, Zenep halam, anam, buğam, Hürü Ebe, Memet dayım, Ali dayım, Goca Züre, Güççük Züre, Merem teyzem, Tosçalının garısı Züre teyzem, Ellez dayım, Halibram amcam, Goca Ellez, Güççük Ellez yok. Eski adamlardan da hiç biri galmamış. Emetli Cambaz, Gara Üsin, Çengelbıyık, Hıdır, Kuş Omar, Börekçi Datı, Kafadar Osman, Goca Gırış, Omar Hoca, Ürfet, Hambal Amat, Hacı Yetim, Dokuzaklı Irza, Emetli Hacı, Yılı, Bazlamacı, Hocanın Amat, Yalazı Sali, Muktar, Yarımayan, Hacı Barmaksız ve uşakları, Hacı Veli, Gazeteci, Aptil Çavış, Yusuf Dayı, Omar Çavış, Cambaz, Adeş, Koca Usta, Ali Çoban ta kimleri sayiin canım hiçbiri yoklaa! Adamlar taa erken ölii heralda. Mahallede kaç dene adamları ölmüş gadinlaa va. Neden ki? Sen biliin mi? Mahallede birçok dul kadın va. Emme tek başına yaşayan adam galdı mı nemmen? Baya yok yalım. Yok yok!”

“Gelenin gidenin var mı?”

“Nerde! Evvelden çoktu gelenim gidenim. Sağ olsunla sayıp geliile. En başta Amat komşuyla Küssüm gelin gün aşırı gelirdin. Hindi kör olmaya-sıca bir hastalık çıkmış, adı teltik bişii, korona mı torona ne domalan, onun yüzünden kimse evinden dışarı çıkamii. Çıkana ceza vamiş diile. Ööle mi? Herkes evinde, ocaanın başında. Gelen giden yok.

Aman ya Rabbim Tanrım!”

“Senin Fadime halan ne yapıyormuş?”

“Napsın, bulmuştur laf anlatcak birini, yanına sokula sokula dizinin dibine gadar varmış, gonusiidir.”

“Bir Gazeteciniz vardı mahallede noldu ona?”

“Nemmen! Gazeteci bu dünyada işin de lafın da goliini biliidin. Orda da öyledir yalım.”

“Hacı Ana senin rüyaların meşhurdu. Hâlâ sık sık rüya görüyor musun?”

“Her gün olmasa da günaşırı ürâ görürüm. Emme hep kendimi köydeeken göriin. Çocukken, geçi güderken, Hatma Çeşmesi'nde, Gavur Çeşmesi'nde, Galee'de göriin. Olak güdeeken, geçi güdeeken, Fadime halamla oynaaken göriin. Bazan da gurt, canavar göriin, onların kafasına bi çomak çıkariin. Ölüp gidiile. Ben çok üra göriin ve çoğu da çıkii. Uykum hafif. Namazdan sona namazlanın giyına hemen devrilüüdüm mü hemen bi üra görürüm.”

“Hacı Ana, o uykunun hafifliğinden kaynaklanıyor. Herkes rüya görür. Ama uykusu ağır olanlar gördükleri rüyayı hatırlayamazlar, Yoksa mutlaka rüya görüyorlardır. Bir de hayatında doğru sözlü olup yalan söylemeyenlerin rüyaları doğru çıkar. Ayrıca her şey unutulsa da çocukluk unutulmuyor. Zira çocukluk insanın anavatanı. O yüzden rüyalarda çocukkenki günlerin görülmesi normal bir durum. Konuşacak çok şeyler var. Ama benim de vaktim sınırlı. Hadi bakalım ben gidiyorum. Ver elini öpeyim sen de sırtımı yepeşle olur mu?”

“Olur, olur, beni ağlatcan gine hadii eşine, çocuklarına çok selam söyle.”

“Allah'a emanet ol. Allah hayırlı, uzun ömürler versin.”

“Sizler iyi olun da ben daha iyi olurum oğlum.”

Sözlükçe:

beranarı: (n nazal ile) Daha ziyade Ege'de Manisa ve Muğla'nın bazı yerlerinde kullanılan bu kelime “ehh”, “şöyle böyle” anlamına gelmektedir. “Beranarı güzel değil” şeklinde vurgulu bir söylenişle istimal edildiğinde ise “Şöyle böyle değil”, “çok güzel”, hatta “muhteşem” manası vermektedir.

böle: teyze, amca, dayı çocukları.

kessik: etrafı çalı çırpıyla çevrili bostan.

küngelik: çöplük.

nemmen: ne bileyim ben.

yalım: herhalde.

yepeslemek: musafaha yapma anında sırta birkaç defa vurmak.

Darende Ağzı

●Mustafa Berçin

Sırt üstü uzanıp harman yerinde
Yıldızları birer birer sayardım.
Yarım ayın arkasına sinerek
Gizli gizli peşi sıra kayardım.

Yıldızdan yıldıza bir adımlık yol
Ayın çengelime elim ererdi.
Yamalı bohçada öğlen azığı
Anam bazlamaya kaymak düzerdi.

Arpa harmanını sevmezdim oysa
Terli bedenimi kılçık yakardı.
Atlar huysuzlanır öğlene doğru
Döven arkasında bazen kaçardı.

Her öğlen Tohma'nın serin suyunda
Atlarla çimmekti keyifli anım.
Bitmesin isterdim bitti ne yazık
Her an köyde yaşar bu çocuk yanımda.

Dedem çöp şiş yapıp domatesleri
Odun ateşine atıp közlerdi.
Karpuzların ortasını biz yerken
Döşümüze akmasını izlerdi.

Ebem söylenerek harar yamardı
“La havle” çekerdi dedem uzaktan.
Derenin ağzına çivi kurardı
Giren balık kurtulmazdı tuzaktan.

Bir koca leğende bulgur pilavı
Yanında borani, tahta kaşıklar
“Bismillah”la başlar, “şükür”le biter
Soğuk suyla yunar hep bulaşıklar.

Yunahta yunardı bulgurluk buğday
Kara kazanlarda hedik pişerdi.
Küslük olsa bile her lokma aştan
Komşudan komşuya bir pay düşerdi.

Ocağın başında dedikodunun
Belini kırardık kavurga yerken
Göz göze, diz dize iletişimimiz
Yine de kalkardık şafaktan erken.

Şimdi şehirdeyim yıldız yok, ay yok
Sırta kadem basmış hepsi firarda.
Gözümde canlanır masmavi gökler
Hayallerim ara sıra uğrar da.

Mevali sözüne nişan ver artık
Köy deyince aklın şaşar bilirim.
Dedem, babam derken gaptan bir ses
“Sıra sende” dese koşar gelirim.

Mendeburname

●Hoca Mehmed Trabzoni

belli değil senin solun ve sağın
bir cümle kurmaktan aciz mendebur
on günü/mü yedi şu salaklığın
öze fitne kattın keriz mendebur

dost sanmışız yüze güleni yazık
sofranda tuzakmış sunduğun azık
yediğin naneyle attığın kazık
nasıl olmuş sana caiz mendebur

dilerim vicdanın canın yandırsın
eşine dostuna yuhalandırsın
Rabbim isterse zehre bandırsın
biz “ya selam” der yeriz mendebur

anlatımın bozuk yanlış ifaden
başına iş açtın bilip bilmeden
unutma pek iyi güler son gülen
sana da yalancı deriz mendebur

çamur at iz kalsın bitmiyor oyun
şaşırdın yolunu depreşsin korkun
bulandırdın suyu bitmesin sorgun
ofsayta düşüşün bariz mendebur

gibisi fazlaymış adın oldu mal
çobanın başında çalışıyor kaval
adalet cezanı etmezse ihmal
gelsin gülüşüne haciz mendebur

yanına kalmasın bu fena cürüm
ahlardan örsünler kafana kostüm
hakimler infaza versin de hüküm
tanınmasın sana temyiz mendebur

iftiran günaha olsun kefarete
topunuza birden çöksün hükümet
dostu düşmanı da gördük nihayet
daha dur.. bu şiir takriz mendebur

Abdal Zöhre'den Oğlu Abdal Tehsin'in Ölüm Hekayesi

●Hacı Musa Tuncer

Ağam; Osmaniye'de gosu yerinde oturuyodug (top sahasında) needdig needmedig Tehsin'im küsdürüverdig, Tehsin'im küsünce; hanimini de algeddi Gadirli sehrine.

Ağam daha bir ay bes ay geçmeden, acı habar tez yetisir demis atalarımız, bir de duyduk ki; sizden irag ola ağam, Tehsin'im hastalanıvermiş. Ağam, hasda olduğunu duyanaçaa ana yüree kele bunun burası dayanır mı? Yüreemin bası cass eddi!

Galan bir de bagdımdı bizim güce esseg böörümün basında yem yeeliyodu, beriden öte nice derde hüllenirde adlarsam, bizim güce esseen semerinin gaslarından dudmusssum ağam, galan elime girbacı aldım amma, vururkan vururkan Arablı, Yeeköy derken Hemitiye varmissım ağam! Hemite körpüsünün üsdünden geçerken bir de bagdımdı; bizim güce esseen partacının araları yaar olmus köpürmüş, gededemez oldug ağam! Bu demde günes sööle süzülmüş baddım batacaam diyo ağam. Galan orda Hemite körpüsünün direenin debeninde yornug verdig, sabaça dünegledig ağam. Galan saabanan erkenden yekindig günesin annacıyınan barabarı Gadirli sehrine yetisidig ki abavv!

Yetisidig amma bir de ne göresin ağam, o daa gımı Tehsin'im sararmıs solmuus, sonbahar yapraklarımı olmus! Hayıfımı almag uçun önce geline çıkısdım:

"Bire olusbu bu Tehsin'ime heç mi biset yedirmedi? Heç mi bagmadın? Öldürmüssün guzumu, gâvır evraacı gımı edmissin, Allah'dan gorgmadı sen? Bu yabdın Allah'dan ırava mı?" dediidim, gelin ne dese beenin ağam?

"Aeee anama da bag, vallaa ana yalvardım yalvardım bir hafdadır bir lokmacıg olsun sokmadı!" deep eteenin altını ışarat ediyo olusbu, "Ana sen anasının bir de sen yalvar yakar hele bir biset yemiyeci mi?" dedi.

Galan ben yalvardım yakardım, üsdüne höördüm:

"Yavrum Teesin'im, ne yen, ne içen, esgi esgi sefteli olsa yen mi guzum?" dediidim.

"Hae ana esgi esgi sefteli olsa belki yerim." dedi.

Galan güce essee bindim, Gadirli sehrinin halına vardıydım ne göresin ağam? Hahah her sefteli sööle sööle zumzug gumu, galan eesinden bir gasa sefteli secdim, güce esseen semerinin

ortasına yerlesdirdim, Teesin'im önüne getirib guydumudu, Teesin'im yekiniverdi, gabıyınan barabar daha yumadan yemiye başladı.

Su sefteli senin, su sefteli benim derken ağam, seftelileri culg culg yuddu. Tem otuz dokuz sefteliyi yedi de gırkınıc sefteliyi yerken Tehsin'im veeeg eddi, isdifaa eddi, yediinin alıyanı çıkardı, bir mefe görmedi guzum, guluncunun üsdüne geddi, gözleri Hak'a dikildi! Yüreem aazıma geldi, titirim diz diz eddi. Yaddı yerden aarı:

"Anooo ana!" diyereg yalvarımıya başladı:

"Ana ben bu derden ölmüye ölürüm, ıdamlıg maakumların bile son dilee gabıl olur, bu Atatürk'ün hasdalından haralda ana." dedi.

Baribenzer hasdalaada sahab çıkmıyo ağam.

"Baari ben ölmeden su Gadirli'nin sokaklarını bir gezdirin, gözüm açık geder yoosa ana." dedi. Galan:

"Vay yarvım Teesin'im!" dedim amma geline:

"Dud kız olusbu su Teesin'im ganadından."

Bir ganadından o duddu, bir ganadından ben duddu, güce esseen semerinin ortasına yerlesdirdik. Usul usul, su sokak senin, bu sokak benim, su sokak senin bu sokak benim, derken ağam, Teesin'im gezdireyodug aeee bir de ne göresi? Aziriyel dedii meere; bizim Tekerek Halil Efendi'nin pempe gonaanın arkasında pusuduyamıs ağam.

Esseen üstünden aarı eziriyel, nice derde pençesiyyinen Teesin'im omuzunun basına goduydu, yerdee kömec otlarını üfeleddiriverdi keleş.

Ağam gulaamızı verdig, birde bagdıg ki Teesin'imde ses solug galmamıs, esseen üsdünden assaa sıypındı yere yıldı. Birden meftée oldu. Meftée olduunu annıyan bir feryat figanının vıykırıyo.

Gadirli'de bir gıyamad gobdu ağam! Gardası Necibe çürdüm galan:

"Neciiiiib Necib! Bu ceneziye kim galdıracaag? Ne gamuyon var ne de cib..." dedim.

Acı habarı duyan seerddi, duyan seerddi, cenezenin basına. Herkes telesli telesli. Darabalar çekildi. Ee bes garayolu zankadaana durdu. Iradoolar birden ceneze marşına başladı. Aeee birde bagdımdı göön yüzüne, bizim cumhur ireyisi, yanına basbakanı da almıs, aligodderinen bizzat tavziyetlerini bildirmek uçun Gadirli sehrine yetismisler.

Gadirli Gaymakamı:

“Bu millet telesli telesli neriye gediyo bööle? Darabalar nediin çekildi?” deenci hemen biri:

“Aeee gaymakam bee duymadın mı? Abdal Teesin size ömür mefaat eddi taman!” deenci Gadirli gaymakamının elindee dolma galem tarpadaa betona düsdü gırıldı ağam. Gaymakam bee de:

“Acımız böög ne gerekiyorsa yapılsın!” deen telimet verdi. Gırg gün gırg gece aadlar yağdı, acışdı.

Ağam, Teesin’imi tenesirin üsdüne gudu- lar ki hahah her golları var sabdaamı upu- zun, çam berdisiimi!

Göösündeeki gıllar ot tutamımı, hele bir burnu var; tahra guvanımı, boynunun uzunnuunu demiye heç gerek yok, dört zır- zırı çıbu gelir.

Ağam Cenaan Allah’ın cennedlig gulların bööle olurumus zaar, Teesin’im yundugca da aarıyo. (6 aydan bu yana yıykanmamış, kir loğlanırmış)

Ağam, Teesin’im beri benzer Eziriyel’e gu- lay gulay can vermezidi amma Eziriyel onu Tekerek Halil Efendi’nin pempe gonaanın arkasında pusnuunan avladı.

Bu gerçek hikayeyi bizzat kendilerinden duyup yazdım. Metinde “ş” harfleri yerine kasıtlı olarak “s” harfi kullanılmıştır. Çün- kü onlar öyle kullanıyorlar: Telaşlı/telesli, şeftali/sefteli gibi. Olayı bir düğünde kirve- lerin yanında çimin üstünde anlattığımda, beni pürdikkat dinlediler, edelerden biri ya- nındakinin dizine bir dürttü:

“Bu bizden mi leyyin?” dedi, o da:

“Yok leyyin!” diye cevap verdi. Laf bittik- ten sonra yanımdan geçerlerken biri bana cinaslı cinaslı bakarak:

- “Ağam bayaa da zehen verip öğrenmis- sin ha!” dedi.

NOT: Hikayeyi Hacı Musa Tuncer’in ağ- zından dinlemek için bağlantıya tıklayabilir- siniz:

<https://www.youtube.com/watch?v=J-SAl-kdMXc4>

Gülören Mağarası

● Mücahit Şahin

Camdan çarkın cambazı
Bu çağın sihirbazı;
Küflü haber getirir
Sana tasmalı ağzı.

Alık sulara eğil,
İşte doğrular yalan.
Sustu şimdi hakikat
Ve duruldu çağlayan.

Balıkların şol zihni
Yosun dolu bir nehir,
Dalgalar taşıyoruz,
Kıyılara hep esir.

Dışımız tumturaklı,
İçimizde dolu kin.
Kimimiz için Tanrı,
Yedi metrelik vitrin.

Kibirler dener içre
Dar kabin ruhlarımız
Denizler ölü ağlar,
Tepki yok, hipnozdayız.

Tezce girer ışıklar
Gülören mağaraya.
Ne çıkar karanlıktan?
Yayılsa da karaya.

Açılsın kanatları
Gözü pek Ebabil’in,
Yıkılsın fil hortumu
Kuleleri Babil’in.

Kadrolu Muhtar/on iki (Turfanda Buğday)

● Mehmet Pektaş

İntikam zamanı gelmişti. İlk hedefimiz Çil Hasan'dı. Vakit kaybetmeden harekete geçtik. İnsanlar artık bizi fotoğraf çekerken görmüyorlardı. Kahvede, yolda, sokakta hep Serkan'la kafa kafayaydı. Çok önemli bir konuda konuşuyorduk güya. Tırı Mahmut ne konuştuğumuzu öğrenmek için çok çaba sarf etse de başarılı olamamıştı. Kahvede konuşurken alttan alttan Çil Hasan'a bakıyorduk. Çil Hasan bunun farkına varmıştı. Birkaç defa masamıza geldi.

"Hayırdır ne konuşuyorsunuz?" dedi.

"Hiç işte... Havadan sudan." dedik.

"Bana bakıp konuşuyorsunuz." dedi.

"Yoo, sana öyle gelmiş." dedik. İnanmadı. Biz de inanmasını beklemiyorduk zaten. Böylece birkaç gün daha geçti. Çil Hasan kendisiyle ilgili bir şeyler konuştuğumuzu biliyordu. Bu yüzden bizi kollamaya başladı. O bizi biz de onu takip ediyorduk. Sonunda karşımıza geçti:

"Sizin derdiniz ne?" dedi. Serkan'la birbirimize bakiştik.

"Ne derdimiz olacak ki?" dedim.

"Bırak numarayı Muhtar, çıkar ağzındaki baklayı." dedi. Artık açık konuşmanın zamanı gelmişti. Serkan:

"Uzatmayalım. Senin tarlaya talibiz." dedi. Çil Hasan:

"Hangi tarla?" diye sordu. Serkan bana baktı.

Ben:

"Şu senin Ak Gedik'teki tarlayı..." dedim. Çil Hasan şaşırılmıştı:

"Neden ki?" dedi.

"Sat işte, Serkan'a." dedim.

"Niye satayım durup dururken yahu?" dedi. Serkan:

"Köyünüzü çok sevdim. Buradan bir tarla almak istiyorum." dedi. Çil Hasan iyice şaşırılmıştı:

"Allah Allah, tarla mı yok kardeşim köyde? Git başkasından al." dedi. Sonra bana bakiş:

"Sen satsana." dedi.

"Benimkileri beğenmedi." dedim. Serkan:

"Kaç para istersen veririm." dedi. Hasan bu işte bir bit yeniği sezdiği için satmak istemedi:

"Benim satılık tarlam yok." dedi. O satmam dedikçe, biz ısrar ettik. RAZI olmadı. Kafasındaki soru işaretleri artmıştı. Bizi gördüğü yerde yanımıza geliyor, ağzımızı yokluyordu. Biz de her fırsatta:

"Sat şu tarlayı." diyorduk.

Bir gün yine kahvede Serkan'la otururken yine Çil Hasan'a bakıp bakıp konuştuk. Kâğıda bir şeyler karaladık. Sonra aramızda tartışır gibi yaptık. Serkan güya sinirlenip masadan kalktı, ben onu tekrar oturtmaya çalıştım. Oturmadı, dışarı çıkıp yol boyu yürümeye başladı. Ben de arkasından çıktım tabii. Çaktırmadan arkama baktığımda Çil Hasan'ın da arkamızdan geldiğini gördüm. Beklediğimiz fırsat gelmişti. Köşeyi dönüp bir evin kuytusunda Serkan'la tartışıyorduk. Amacımız, konuştuğlarımızı Hasan'ın duymasıydı:

"Serkan anlamıyor musun adam tarlayı satmıyor?" dedim. Serkan:

"Daha ne kadar bekleyeceğiz. Satmıyorsa gidip kazalım." dedi.

"Yahu yakalanırız."

"O zaman adama ortalık teklif edelim. Çıkaracağımız üçümüze de yeter."

"Sen bu Hasan'ı bilmezsin eğer tarlasında define olduğunu anlarsa bize bir şey koklatmaz. Kendisi çıkarır."

"Nasıl çıkaracak? Biz olmadan defineyi bulamaz."

"Çil Hasan içinde ekin olduğuna bakmaz gerekirse tarlayı baştan aşağı sürer yine de defineyi bulur."

"Hiçbir şeye razı olmuyorsun Muhtar, ben bu işten vaz geçeceğim artık haberin olsun." Hasan'a duyuracağımızı duyurmuştuk.

"Tamam sokak ortasında konuşmayalım yerin kulağı var. Gel evde konuşalım." dedim ve Serkan'ı kolundan tutup oradan uzaklaştırdım.

Çil Hasan'ın kafasındaki parçalar yerli yerine oturmuş olmalıydı. Hemen o gün gök ekini biçmeye başladı. Bunu görenler, duyanlar şaşkıncıydı. Herkes:

"Hasan sen delirdin mi, ekinlerin biçilmesine

2 ay var.” diyordu. Hasan’ın keyfi yerindeydi, milletin ne dediği umurunda değildi:

“Turfanda bu buğday, turfanda!” diyor keyifle ekini biçiyordu. Ekini biçtikten sonra tarlayı kat kat sürdürdü. Hızını alamadı, kepçe çağırdı. Tarlanın altını üstüne getirtti. Sonunda pes etti. Bizim evin kapısını çaldı:

“Sizi konuşurken duydum. Benim tarlada define olduğunu öğrendim. Ekini biçtim, kepçe çağırıp kazdım ama bulamadım. Gelin defineni çıkaralım. Üçe bölelim.” dedi. İkimiz de inkâr ettik.

“Bizim böyle bir şeyden haberimiz yok.” dedik.

“Duydum saklamayın benden.” dedi. Serkan: “Sakladığımız bir şey yok. Git öyle bir şey varsa bul, çıkar.” dedi. Hasan sinirledi:

“Ben yapacağımı bilirim.” deyip kalktı gitti.

Ertesi gün duyduk ki Çil Hasan, tarlanın etrafına tel örgü ve dikenli tel çektiriyormuş. Tel çektirdikten sonra tarlanın başından ayrılmaz oldu. Sabah akşam toprağı kazıyordu.

SAHİBİNDEN SATLIK ŞİİR KİTABI

Uzun yıllardır üzerinde çalıştığım birbirinden güzel aşk şiirlerimi yayınevlerine kızdığımından satmaya karar verdim.

Hiçbir zahmete katlanmadan kafanızı yormadan, gönlünüzü germeden sosyal medyada her gün birisini paylaşarak kendinize yeni aşklar edineceğiniz bu şiirler sayesinde hayata daha pozitif bakmanızı sağlayacağım.

Kitabın Özellikleri:

1. İlk defa tanıştığın bir kıza aşk şiiri
2. Hoşlandığın bir gence şifreli aşk şiiri
3. Bir erkeğe mesaj yerine hazır dörtlükler
4. Bir kıza mesaj yerine hazır dörtlükler
5. Kırılan gönül için yapıştırıcı duygular
6. Her kalbi açabilecek maymuncuk sözler

Not: Kitabın bedeli kelime sayısına göre hesaplanacaktır.

Hesap küsüratlı çıkarsa pazarlık payı vardır.

Bana Açıkara yönetmeninin telefonundan ulaşabilirsiniz.

Tohdur Beğ

●Nurgül Kaynar Yüce

Yaban elden geldim garibim burda
Şu gıcık sesimi duy be tohdur beğ
Neyim var neyim yok hepini sor da
Bari doğru teşhis goy be tohdur beğ

İki gündür açım yemek yemedim
Benim’inen geldi gızım, damadım
Vallaha getmedik tohdur gomadım
Çare bulamadım oy be tohdur beğ

Bizim İrebiş’ten aldım ismini
Döş cöbüme goydum billah resmini
Düşmanım bellerim senin hasmını
Senden gayrıları toy be tohdur beğ

İçerim yanıyor, böğrümde sızı
Epeyiden berri azalttım duzu
Çok yağlı bişirir gavurun gızı
Bir de cuvarayla çay be tohdur beğ

Gemikler daralmış damar tıkalı
Depresyona girdim canım sıkalı
Çoluğa çocuğa gafa dahalı
Dilimde bitiyor tüy be tohdur beğ

Ciğerim ağızımdan geliyor gimi
Öksürük bağırimi deliyor gimi
Gaynanam yorganı iliyor gimi
Delik deşik oldum uy be tohdur beğ

Tansiyon oynakmış, oysa ağırım
Biraz miyopmuşum, az da sağırım
Çift öküz oturmuş gibi böğürüm
Getmiyor bu maraz vay be tohdur beğ

Damarlarım çekip büzülür gimi
Yağlarım eriyip süzülür gimi
Dizlerimin bağı çözülür gimi
Menisgüs dediğin ney be tohdur beğ

Senin eline su dökemez kimse
Lokman’sın sen, eğer onnar hekimse
Getmem başkasına ismim okunsa
Eylerim hep seni yeğ be tohdur beğ

Borcumuz ne gadar deyiver hele
Ya veresiye yaz ya helâl eyle
Bildirki guzuyu yedin mi kele
Yediğin guzuya say be tohdur beğ

Nurgül’üm garşında boyun bükerim
Düştü’mola tansiyonum şekerim
Bir derdim var tam on yıldır çekerim
Nasıl desem bilmem şey be tohdur beğ

“Cennet Anaların Ayakları Altındadır”

●Tayyib Atmaca

Ne zaman rahmetli Erdem Beyazıt'ın “Kadınlar bilirim ülkeme ait/Yüreklere Akdeniz gibi geniş, soluğu Afrika gibi sıcak/Göğüsleri Çukurova gibi münbit/Dağ gibi otururlar evlerinde/Limanlar gemileri nasıl beklerse/Öyle beklerler erkeklerini/Yaslandın mı çınar gibidir onlar sardın mı umut gibi.” diye devam eden şiiri aklıma gelse ve içimden bu şiiri mırıldanmaya başlasam bir taraftan da ayağымda cızlevet ayak-kabırlarla dolaştığım çocukluk günlerime gider anama çıtırık ceviz gibi kupkuru odunlar topladığımı hatırlarım, bir taraftan da onu sıcaktan şerha şerha yarılan toprak gibi yüzü gelir gözlerimin önüne.

Ararım, halini hatırlarım sorarım ananın, fırsat buldukça da ziyaretine giderim. Bilirim ki cennet onun ayakları altındadır. Onun duaları yazın sıcaktan kışın yağmurdan korunak olur. Yetimliğimi hissettirmez. Kardeşlerimizle aramızda seksen yıllık bir köprü olarak dimdik ayakta duruyor çok şükür. Ah bu köprü bir yıkılırsa kardeşi kardeşe bağlayan son bağ da kopacak ve herkes kendi gemisini kurtarmaya çalışacak!

Yazıyı okumaya başlamadan önce gözünüz fotoğrafa takılmadı “Bunu bu hale getiren insan mı?” diye içinizden geçirip annenizi hatırlamadıysanız insan damarlarınızda tıkanmalar olmuş ve yavaş yavaş insanlıktan çıkıyorsunuz demektir.

Bu fotoğrafı zamanın bir kavşağında hasta ziyaretinde eşim çekmiş ve gözyaşları içinde bana göstermişti. O anda dilimin altına ambalajından açılmamış küfürler geldi ama kendimi tuttum. Sinirim biraz yatıştıktan sonra “Ulan şerefini göğsünü kabartarak göstermeye çalışan, hayvan ağılında yatıp kalkan, ot yemeyen ama hayvansal içgüdüleriyle hareket eden, ayağının tekini kaldırarak bevleden yaratık, seni hayvanlara benzetirsem de hayvanlara haksızlık etmiş olurum.” dedim. Yine sinirim yatışmadı. Kemal abi gibi laf ağzıma geldi “Aa...” dedim hanım ağzımı kapattı.

İnsanın konuşarak ya da koklaşarak anlaşmasının her çağ için geçerli olduğunu bu vesile ile birlikte öğrenmiş olduk. Hani “Cennet anaların ayakları altında”ydı. “Ana gibi yar Bağdat gibi diyar” olmazdı. Kadına şiddet için ne kadar yasalar çıkarırsanız çıkarın adam öküz olduktan sonra ölürken postunun ineğin üstüne serilmesini vasiyet eder.

Ey ‘Tosun Paşa’ sen yataкта yatıyorsun, bu kadın ahırda mı yatıyor yoksa? Çocukların ne halt yiyor bu kadının tabanlarındaki nasırı görmüyorlar mı? Şeytan jelatini açılmamış küfürleri dolaşıma sokmak için dürtüp duruyor ama buna ne terbiyem müsaade eder ne de dergi yönetmeni.

Yıllar önce yoksulluğun diz boyu olduğu zamanlar Nazım Hikmet “ince, küçük çeneleri, kocaman gözleriyle/ anamız, avradımız, yarımız/ve sanki hiç yaşanmamış gibi ölen/ve soframızdaki yeri/öküzümüzden sonra gelen” diye anlatmıştı Anadolu kadını.

Evet o zamanlar öküz önemliydi. Öküzün yoksa tarlan meradan başka bir şey değildi.

Bahse konu öküzler belki Anadolu'nun üç beş ücra köyünde hâlâ çifte koşulmaya devam ediyordur.

Şehirlerde yaşayan öküzler ise artık “Kutsal Öküz” gibi dokunulmazlık peşindeler.